

Błękitna misja

Przewodnik dla nauczycieli

Gra planszowa projektu TeachBlue

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Błękitna misja

Gra planszowa projektu TeachBlue

Autorzy

Konstantinos Lekkas, *Dracon Rules Design Studio*, Grecja
Cristina Morar, *Dracon Rules Design Studio*, Grecja

Maja Słupczyńska, *Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu*, Polska
Barbara Król, *Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu*, Polska

Theodoros Kevrekidis, *Uniwersytet Demokryta w Tracji*, Grecja
Theodora Boubonari, *Uniwersytet Demokryta w Tracji*, Grecja

Monica Andreou, *Cypryjski Instytut Morski i Marynistyczny (CMMI)*, Cypr
Panagiota Photiou, *Cypryjski Instytut Morski i Marynistyczny (CMMI)*, Cypr

Helena Barracosa, *Centrum Nauk Morskich Algarve*, Portugalia
Maria Santos, *Centrum Nauk Morskich Algarve*, Portugalia
Ana Alexandre, *Centrum Nauk Morskich Algarve*, Portugalia

Merve Buba, *STANDO LTD (STANDOutEdu)*, Cypr
Anna Nicolaou, *STANDO LTD (STANDOutEdu)*, Cypr

Kompozycja

Cristina Morar, *Dracon Rules Design Studio*, Grecja

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Unia Europejska ani podmiot udzielający dotacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Materiał ten jest dostępny na licencji CC BY-SA. Aby dowiedzieć się więcej, odwiedź poniższy link:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Błękitna misja

Gra planszowa projektu TeachBlue

Erasmus+

Partnerstwa współpracy w sektorze edukacji szkolnej

Tytuł projektu:

TeachBlue: Innowacyjny zestaw narzędzi do edukacji morskiej i oceanicznej dla nauczycieli wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego w ramach 14. Celu Zrównoważonego Rozwoju – Ochrona i zrównoważone użytkowanie oceanów, mórz i zasobów morskich.

Numer projektu:

2023-1-PL01-KA220-SCH-000152792

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Konsorcjum projektu:

W projekcie biorą udział uniwersytety,
instytuty badawcze i organizacje pozarządowe
z 4 krajów Unii Europejskiej – Polski, Grecji,
Cypru i Portugalii.

Koordynator projektu:

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Polska

WROCLAW UNIVERSITY
OF ENVIRONMENTAL
AND LIFE SCIENCES

Partnerzy projektu:

Uniwersytet Demokryta w Tracji, Grecja

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

Centrum Nauk Morskich Algarve,
Faro, Portugalia

Cypryjski Instytut Morski i
Marynistyczny (CMMI), Larnaka, Cypr

Dracon Rules Design Studio,
Karditsa, Grecja

STANDO LTD (STANDOutEdu),
Nikozja, Cypr

Znajdź nas:

 www.teachblue.eu
 teachblue.eu@gmail.com
 TeachBlue
 teachblueproject

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

Wstęp	6
Przygotuj się do gry	7
Aspekt edukacyjny i rola prowadzącego	9
Karty gracza	9
Karty wydarzeń	10
Plansza	10
Żetony postaci	11
Rola nauczyciela	12
Kolejne kroki	12
Rozszerzony przewodnik dla nauczyciela	13
Praktyczne wskazówki	13
Porządkowanie elementów gry i sali	13
Czuwaj nad przebiegiem gry	13
Motywuj grupę	14
Wyczuj atmosferę w grupie	14
Nie bój się zmian	14
Alfa	14
Budowanie zespołu	14
Alternatywne tryby gry	15
Dostosowanie poziomu trudności	15
Karty stałe	15
Motywacja	16
Babel	16
Zegar końca gry	16
Dużo emocji	16
Wcielanie się w role	16
Strażnik opowieści	17

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WSTĘP

Niniejszy dokument jest skierowany do **nauczycieli i edukatorów**, którzy będą wykorzystywać tę **grę jako narzędzie wspierające** zrozumienie znaczenia **edukacji morskiej**.

Jego celem jest wyjaśnienie **założeń leżących u podstaw zasad gry** oraz dostarczenie wskazówek, praktycznych porad i inspiracji dotyczących jej wykorzystania w tym kontekście edukacyjnym.

W niniejszym przewodniku chcemy zwrócić uwagę na **kluczowe elementy procesu gry** oraz na kwestie, które prowadzący powinien uwzględnić na etapie przygotowania gry, podczas jej rozgrywki oraz w fazie podsumowania i refleksji.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Przygotuj się do gry

Zanim zagraacie po raz pierwszy, warto poświęcić chwilę na przygotowanie się do gry. Dzięki temu będziesz mógł zapoznać się z **elementami gry oraz jej zasadami** i łatwiej poprowadzić zabawę z dziećmi.

01 Najpierw **pobierz i wydrukuj pliki z tokenami oraz kartami gry** w formacie jednostronicowym

02 **Wydrukuj planszę do gry**, korzystając z elementów w formacie A4, a następnie połącz je ze sobą za pomocą taśmy, klipsów lub innych dostępnych materiałów. Dostępne są również pliki przeznaczone do profesjonalnego druku.

- **Zwróć uwagę na jakość wydruku kart** – najlepiej drukować je w dobrej jakości. Warto też sprawdzić poziom tuszu w drukarce, aby wszystkie elementy były dobrze widoczne, a sama gra sprawiała jeszcze więcej radości.

03 Następnie ostrożnie **wytnij wszystkie elementy gry**, kierując się ich konturami lub oznaczeniami do cięcia.

- Aby karty były trwalsze, polecamy użycie koszulek na karty oraz dodatkowych kart jako wzmocnienia. Koszulki można bez problemu kupić w sklepach z grami planszowymi lub karcianymi. Często takie sklepy mogą też udostępnić niepotrzebne karty, które posłużą jako usztywnienie. W razie potrzeby sprawdzą się również zwykłe karty do gry. Karty zostały zaprojektowane do standardowego rozmiaru kart i koszulek: 63,5 × 88 mm.
- Jeśli zależy Ci na lepszej jakości druku i wycinania, wiele średnich i większych drukarni oferuje wydruk oraz maszynowe wycięcie kart z papieru A4.
- Jeśli wolisz, możesz wydrukować karty na papierze samoprzylepnym i nakleić je na sztywniejszą bazę, na przykład na karton z pudełek po płatkach śniadaniowych lub inne materiały z odzysku.
- W ostateczności możesz wydrukować karty na grubszym papierze, choć zwykły papier A4 również się sprawdzi.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

04 Na koniec ostrożnie **przytnij żetony**; zalecamy wydrukowanie ich na papierze o dużej gramaturze lub papierze samoprzylepnym, a następnie przymocowanie do trwalszego materiału (sugerujemy użycie materiałów, które można zutylizować, takich jak pudełka po płatkach śniadaniowych, kartony itp.).

Po wykonaniu wszystkich kroków przygotowawczych nauczyciel powinien zapoznać się z **zasadami gry oraz obejrzeć krótki film instruktażowy**. Zalecamy, aby najpierw przeczytać instrukcję, a dopiero potem obejrzeć film, który pokaże przebieg gry na konkretnym przykładzie.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Aspekt edukacyjny i rola prowadzącego

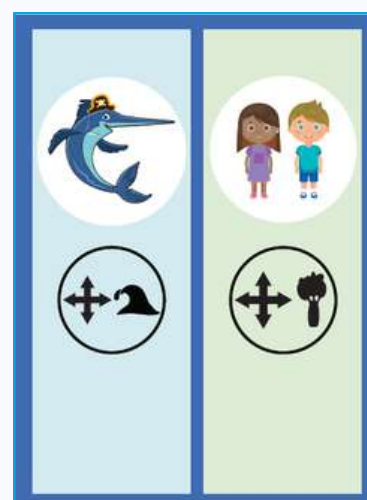
Gra wyróżnia się na tle wielu prostych gier edukacyjnych. Zamiast długich tekstów, które często zniechęcają dzieci, **zachęca do myślenia, zadawania pytań i wspólnego szukania odpowiedzi**. Kluczową rolę odgrywa tu **nauczyciel**, który podpowiedziami i pytaniami naprowadza dzieci, **wspierając ich ciekawość i rozumowanie**. Gra promuje także **współpracę** – bardzo ważny element wczesnego rozwoju dziecka – wpisaną bezpośrednio w jej zasady.

Gra składa się z **dwóch talii kart: jednej przeznaczonej dla dzieci oraz drugiej dla prowadzącego (nauczyciela)**. Same **zasady gry są celowo proste** i dostosowane do możliwości młodszych dzieci. Jednocześnie nauczyciel może stopniowo **zwiększać poziom trudności**, tak aby gra była odpowiednia również dla starszych grup.

Głównym celem gry jest odnalezienie ukrytego „**Skarbu Oceanu**”, który nauczyciel może potraktować jako symbol ważnej lekcji lub przesłania. To właśnie **wspólne poszukiwanie skarbu staje się narzędziem**, dzięki któremu dzieci zdobywają wiedzę i lepiej rozumieją temat zajęć.

Karty graczy

Są to karty, z których **korzystają dzieci** podczas gry. Dają one możliwość **uruchamiania działań bohaterów** znajdujących się na planszy. Każdy bohater (postać) ma przypisany **zestaw określonych działań**, które są pokazane na karcie trzymanej przez gracza.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

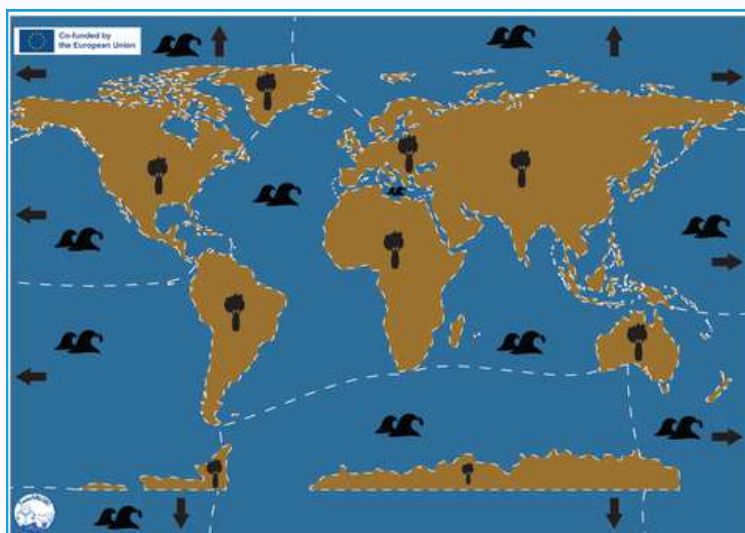
Karty wydarzeń

Karty te służą do **losowego wyznaczania miejsca**, w którym **ukryty jest „skarb”** w grze. Są one dużym **wsparciem** szczególnie **dla nauczycieli**, którzy dopiero zaczynają pracę z grami planszowymi jako narzędziem edukacyjnym. Bardziej doświadczeni prowadzący mogą jednak z nich zrezygnować lub dostosować sposób ich wykorzystania.

Plansza

Plansza do gry przedstawia **Ziemię oraz jej oceany**. Jest ona podzielona na **obszary**, które są potrzebne do przebiegu **gry**. Jeśli jednak nauczyciel ma taką potrzebę, może zastąpić tę mapę własną planszą i nadal korzystać z tych samych zasad oraz kart.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Żetony postaci

Żetony pokazują, **gdzie w danym momencie znajdują się bohaterowie na planszy i pełnią rolę pionków**, które dzieci przesuwają podczas gry. Zachęcamy nauczycieli do zastąpienia papierowych żetonów innymi, trójwymiarowymi przedmiotami, które mają pod ręką – pomoże to dzieciom jeszcze bardziej zaangażować się w zabawę.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rola nauczyciela

◆ Nauczyciel odgrywa **kluczową rolę** w edukacyjnym wykorzystaniu tej gry. Ponieważ jest ona przeznaczona do pracy z dziećmi, to właśnie **zaangażowany i przygotowany nauczyciel znajduje się w centrum rozgrywki** – zachęca do rozmów, zadaje pytania i czuwa nad płynnym przebiegiem gry.

◆ **Nauczyciel podczas gry:**

- **decyduje o tempie rozgrywki** (szybszym lub wolniejszym);
- **zadaje dodatkowe pytania** dotyczące zagrywanych kart, jeśli jest taka potrzeba;
- **podpowiada dzieciom i pomaga im zrozumieć informacje zawarte na kartach**, aby mogły podejmować lepsze decyzje;
- **zwraca uwagę na ważne fakty i wspiera naukę** na podstawie tego, co dzieje się w grze;
- **modyfikuje podstawowe zasady gry**, aby lepiej dopasować je do potrzeb grupy;
- **upraszcza zasady lub – w razie potrzeby – stopniowo je rozbudowuje**;
- **tworzy nowe karty**, które mogą być wykorzystane w grze.

◆ Gra została zaprojektowana tak, aby zapewnić dzieciom **dobrą zabawę i aktywne zaangażowanie**. Umożliwia im udział w prawdziwej rozgrywce, która jednocześnie sprzyja uczeniu się.

◆ Jednocześnie to **nauczyciel odgrywa kluczową rolę w wydobyciu edukacyjnego potencjału gry** i przekształceniu jej w wartościowe narzędzie dydaktyczne.

Kolejne kroki

Kolejna część zawiera **propozycje modyfikacji oraz wskazówki dla nauczyciela**, które pomogą w pełni **wykorzystać potencjał gry i dostosować ją do celów edukacyjnych** oraz **potrzeb danej grupy** dzieci.

Zalecamy zapoznanie się z tą częścią po pierwszej, próbnej rozgrywce.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rozszerzony przewodnik dla nauczyciela

Kolejna część tego dokumentu składa się z **dwóch części**:

- prostych, **praktycznych wskazówek** dla nauczyciela;
- alternatywnych trybów gry oraz **propozycji modyfikacji** zasad.

Praktyczne wskazówki

Ta część przewodnika zawiera ogólne wskazówki, które odnoszą się do wszystkich gier tworzonych przy udziale Dracon RDS. Poruszają one uniwersalne zagadnienia, o których warto wspomnieć w każdym przypadku.

Podczas gry dzieci mogą łatwo tak zaangażować się w zabawę, że zapomną o jej edukacyjnym celu. Rolą nauczyciela jest towarzyszenie grupie, obserwowanie jej postępów oraz delikatne kierowanie grą tak, aby nie tracić z oczu aspektu edukacyjnego.

Porządkowanie elementów gry i sali

Może się to wydawać oczywiste, ale warto zadbać o to, aby wszystkie elementy gry były czyste i uporządkowane. Dzięki temu będą bardziej zachęcające dla dzieci. Ważne jest także odpowiednie przygotowanie sali – dobra akustyka, wystarczająca ilość światła oraz przestrzeń.

Poznaj zasady gry

Przed rozpoczęciem gry z dziećmi nauczyciel powinien upewnić się, że dobrze zna zasady gry oraz że jest zaznajomiony ze wszystkimi jej elementami. W przeciwnym razie istnieje ryzyko, że uczestnicy stracą zainteresowanie rozgrywką.

Czuwaj nad przebiegiem gry

Często udzielaj krótkich podpowiedzi, potwierdzeń lub komentarzy, aby pomóc grupie trzymać się celu gry. Mogą to być na przykład szybkie pytania, takie jak:

“w jaki sposób ta karta pomaga Ci się rozwijać i dlaczego pasuje do karty, którą wybrałeś/łaś do swojej talii?”, takie pytania pomagają dzieciom skupić się na tym, co ważne dla ich samopoczucia, oraz zauważyć, jak różne działania i wybory w grze łączą się ze sobą.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Motywuj grupę

Przypominaj dzieciom, aby zwracały uwagę na to, kto aktualnie wykonuje swój ruch, i pilnowały kolejności gry. Ponieważ gra ma na celu rozwijanie współpracy, nauczyciel powinien zachęcać dzieci do wzajemnej pomocy oraz do proszenia o wsparcie w trakcie rozgrywki.

Wyczuź atmosferę w grupie

Nie wszystkie dzieci lubią ten sam sposób zabawy. Jedne wolą więcej rozmów, inne planowanie i myślenie, a jeszcze inne przede wszystkim dobrą zabawę. Dlatego warto dobrze znać swoją grupę i dostosowywać grę do jej potrzeb. Przykłady alternatywnych trybów gry znajdziesz w dalszej części tego przewodnika.

Nie bój się zmian

Ta gra jest przede wszystkim narzędziem, a dopiero potem grą. Nie bój się zmieniać jej zasad, jeśli pomoże to lepiej osiągnąć Twoje cele. Jeśli jakaś zasada Ci nie pasuje lub utrudnia przebieg gry – po prostu ją zmień.

Alfa

W grach zespołowych często zdarza się, że jedna bardziej wyrazista osoba przejmuje rolę lidera i jest bardziej słyszalna niż inni. Warto temu zapobiegać, przypominając dzieciom, że każde z nich powinno mieć okazję opowiedzieć o swoich kartach oraz wyjaśnić, dlaczego dokonało takiego wyboru.

Budowanie zespołu

Pozwól dzieciom łączyć się w grupy i grać zespołowo. Każda grupa może być jednym „graczem”, zgodnie z zasadami gry. Dzieci w grupie powinny wspólnie rozmawiać i razem podejmować decyzje dotyczące swoich działań. Wspieraj budowanie zespołu, pozwalając dzieciom bawić się z kolegami i koleżankami oraz dbając o to, aby nikt nie czuł się pominięty. Zachęcaj do współpracy w grupie i równego udziału w rozmowie, tak aby każde dziecko miało szansę się wypowiedzieć.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Alternatywne tryby gry

Grę można modyfikować na wiele sposobów, tak aby lepiej odpowiadała potrzebom nauczyciela oraz grupy dzieci. Poniżej przedstawiono kilka przykładów alternatywnych trybów gry, które można wykorzystać w takiej formie, w jakiej są opisane, lub potraktować jako inspirację do własnych pomysłów.

Dostosowanie poziomu trudności

Nauczyciel może zmieniać różne elementy gry, aby dostosować jej poziom trudności do możliwości swojej grupy – ułatwić ją lub uczynić bardziej wymagającą. Gra została zaprojektowana na poziomie trudności uznanym przez zespół projektowy za odpowiedni, a zasady zostały do niego dopasowane. Poniżej przedstawiono sposoby, w jakie nauczyciel może zmienić stopień wyzwania:

- Jak ułatwić grę:
  - udzielać dzieciom większej pomocy w odnalezieniu Skarbu (np. prostsze zagadki lub bezpośrednie podpowiedzi);
  - dobierać więcej kart Mistrza Gry i wybierać te, które pomagają graczom;
  - umieszczać ukryty Skarb bliżej pozycji graczy.
- Jak zwiększyć poziom trudności:
  - stworzyć planszę z większą liczbą podziałów lub obszarów;
  - wprowadzić losowość w poruszaniu się albo kontrolować ruch Skarbu, wybierając konkretne karty z talii.

Karty stałe

Nauczyciel może zdecydować, że jedna, kilka lub wszystkie talie kart będą ułożone w określony sposób. Jest to szczególnie przydatne w przypadku talii Kart Wydarzeń. Można to zrobić na dwa sposoby: „**ustawienie z góry**” oraz „**kontrola kart**”.

Ustawienie z góry

Nauczyciel układa talie kart przed rozpoczęciem gry w wybranej przez siebie kolejności i informuje dzieci, aby nie tasowały kart.

Kontrola kart

Nauczyciel trzyma wszystkie talie kart przy sobie i rozdaje dzieciom wybrane przez siebie karty, zamiast losować je z wierzchu talii.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Motywacja

Niektóre grupy wolą bardziej ruchowe formy zabawy, które pozwalają im także rozładować nadmiar energii. W takich przypadkach można wprowadzić dodatkowe zasady, na przykład: „podczas wyjaśniania, jak łączą się Twoje karty, chodzisz dookoła grupy i kończysz wypowiedź dokładnie w momencie, gdy wrócisz na swoje miejsce i usiądziesz”.

Babel

W nowoczesnych, wielokulturowych grupach dzieci mogą czasem czuć się niepewnie, gdy muszą wypowiadać się w obcym języku. Warto dać im możliwość mówienia w języku, w którym czują się swobodnie, oraz skorzystania z pomocy kolegów i koleżanek przy tłumaczeniu. Aby zamienić to w element zabawy, można poprosić dzieci, które nie znają danego języka, aby przed tłumaczeniem spróbowały odgadnąć sens wypowiedzi na podstawie tonu głosu, kart i gestów.

Zegar końca gry

Możesz zakończyć grę wcześniej – na przykład w momencie, gdy skończą się karty graczy lub po jednokrotnym przetasowaniu talii. Taki wybór wpływa na poziom trudności gry, w zależności od tego, czy nauczyciel zdecyduje, że „Skarb” został utracony, czy też że w magiczny sposób pojawia się tuż przy graczach w chwili, gdy karty się kończą.

Dużo emocji

W zależności od grupy dzieci mogą być bardziej zmotywowane, gdy poczują, że Pirat „zbliża się” do Skarbu, albo – ze względu na młodszy wiek – mogą czuć się z tym niekomfortowo. Dlatego warto wykorzystywać postać Pirata w taki sposób, który będzie odpowiedni dla Twojej grupy i zapewni dzieciom radość oraz zaangażowanie w zabawę.

Wcielanie się w role

Wprowadź do gry zabawny i angażujący sposób przedstawiania postaci – mów różnymi głosami! Stań się aktorem, którego dzieci będą z radością słuchać i oglądać. To doskonała okazja szczególnie podczas akcji „Zadawanie pytań” lub „Poszukiwanie”.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Strażnik opowieści

Możesz samodzielnie decydować o tym, jak zachowuje się Skarb, pomijając talię nauczyciela. Jest to szczególnie przydatne, gdy chcesz zwiększyć lub zmniejszyć poziom trudności albo skrócić bądź wydłużyć czas gry. Warto jednak robić to w taki sposób, aby dzieci nie miały poczucia niesprawiedliwości – na przykład poprzez usunięcie odpowiedniej karty z talii zamiast zmiany decyzji w trakcie gry.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Błękitna misja

Przewodnik dla nauczycieli

Gra planszowa projektu TeachBlue

Erasmus+

Partnerstwa współpracy w sektorze edukacji szkolnej

Tytuł projektu:

TeachBlue: Innowacyjny zestaw narzędzi do edukacji morskiej i oceanicznej dla nauczycieli wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego w ramach 14. Celu Zrównoważonego Rozwoju – Ochrona i zrównoważone użytkowanie oceanów, mórz i zasobów morskich.

Numer projektu:

2023-1-PL01-KA220-SCH-000152792

Znajdź nas:

www.teachblue.eu

teachblue.eu@gmail.com

TeachBlue

teachblueproject